

Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση C-368/24 Επιτροπή κατά Ελλάδας - Εκτέλεση της απόφασης για τον χώρο υγειονομικής ταφής αποβλήτων της Ζακύνθου

« Παράβαση κράτους μέλους - Απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται παράβαση - Μη εκτέλεση - Άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ - Περιβάλλον - Οδηγίες 2008/98/ΕΚ και 1999/31/ΕΚ - Απόβλητα - Χώρος υγειονομικής ταφής στη νήσο Ζάκυνθο (Ελλάδα) - Υποχρέωση παύσης λειτουργίας του εν λόγω χώρου υγειονομικής ταφής καθόσον δεν έχει λάβει την απαιτούμενη άδεια - Χρηματικές κυρώσεις - Χρηματική ποινή - Κατ' αποκοπήν ποσό »

Πρόλογος

Μια νέα απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)[\[1\]](#), που εκδόθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2025, έφερε ξανά στο προσκήνιο ένα χρόνιο περιβαλλοντικό ζήτημα της χώρας: τη διαχείριση αποβλήτων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, πρόκειται για τη λειτουργία του χώρου υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ) στη Ζάκυνθο

Η υπόθεση, που χρονολογείται πάνω από δέκα χρόνια, αφορά τη μη εκτέλεση απόφασης του 2014 και ανέδειξε για ακόμη μία φορά τις δυσκολίες της Ελλάδας να συμμορφωθεί με τις ευρωπαϊκές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις της.

Το Δικαστήριο συνεκτίμησε τον μεγάλο αριθμό αποφάσεων, με τις οποίες διαπιστώθηκε κατά το παρελθόν ότι η Ελλάδα είχε παραβεί τις υποχρεώσεις της σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων, τον αριθμό των περιπτώσεων, στις οποίες το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος είχε παραλείψει να εκτελέσει αποφάσεις του στον τομέα αυτόν, το γεγονός ότι η συγκεκριμένη παράβαση συνεχίστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά τη δημοσίευση της απόφασης του 2014, καθώς και την ικανότητα πληρωμής του κράτους μέλους.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την επισκόπηση[\[2\]](#) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα, από το 2014 η Ελλάδα έχει πληρώσει πρόστιμα άνω των 184 εκατ. EUR, τα οποία της επιβλήθηκαν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω παραβιάσεων των κανόνων της ΕΕ για τα απόβλητα και τα αστικά λύματα.

Η πρόσφατη αυτή απόφαση αποτελεί σημαντικό νομικό και πολιτικό ορόσημο και δείχνει πως η παρατεταμένη αδράνεια και η μη συμμόρφωση στις ευρωπαϊκές αποφάσεις έχουν ουσιαστικό οικονομικό και πολιτικό κόστος.

Ιστορικό της υπόθεσης

Στις 29 Οκτωβρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε στην Ελλάδα προειδοποιητική επιστολή που αφορούσε τον ΧΥΤΑ Ζακύνθου, ο οποίος βρίσκεται εντός του θαλάσσιου εθνικού πάρκου Ζακύνθου, μιας περιοχής που αποτελεί φυσικό οικοτόπο της προστατευόμενης θαλάσσιας χελώνας *Caretta-Caretta*.

Η δικαστική διαμάχη ξεκίνησε με την υπόθεση C-600/12[3], στην οποία το Δικαστήριο, στις 17 Ιουλίου 2014, είχε αποφανθεί ότι η Ελλάδα παραβίασε τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τις εξής Οδηγίες:

-Οδηγία για τα απόβλητα[4] και συγκεκριμένα το άρθρο 13, το οποίο προβλέπει τα περί «Προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος» και ορίζει τα εξής: *«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι η διαχείριση των αποβλήτων πραγματοποιείται χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ανθρώπινη υγεία και χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον ..»*, αλλά και το άρθρο 36 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο αφορά την «Επιβολή της εφαρμογής και κυρώσεις» και προβλέπει ότι *«[τ]α κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την απαγόρευση της εγκατάλειψης, της απόρριψης ή της ανεξέλεγκτης διαχείρισης των αποβλήτων»*,

- την Οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων[5] και συγκεκριμένα το άρθρο 14, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υφιστάμενοι χώροι υγειονομικής ταφής» και θέτει συγκεκριμένες προϋποθέσεις, και

-την Οδηγία για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας[6], επειδή ανανέωσε την άδεια λειτουργίας του συγκεκριμένου ΧΥΤΑ χωρίς να τηρήσει τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 6 παράγραφος 3 της Οδηγίας.

Το Δικαστήριο είχε διαπιστώσει ότι ο χώρος ήταν κορεσμένος και δυσλειτουργικός, λειτουργούσε χωρίς να πληροί τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές και έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τόσο το οικοσύστημα όσο και τη δημόσια υγεία.

Παρά την απόφαση του 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρακολουθώντας την κατάσταση, διαπίστωσε ότι η Ελλάδα δεν είχε λάβει τα αναγκαία μέτρα για την παύση ή την αναβάθμιση του χώρου.

Ακολούθησε πολυετής ανταλλαγή αλληλογραφίας μεταξύ των δύο πλευρών.

Το 2017, η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητική επιστολή, επισημαίνοντας ότι ο ΧΥΤΑ συνέχιζε να λειτουργεί και να δέχεται απόβλητα μέχρι τα τέλη εκείνου του έτους, παρά τη ρητή απαγόρευση.

Μπροστά στη συνεχιζόμενη αδράνεια, η Επιτροπή αποφάσισε το 2024 να καταθέσει νέα προσφυγή κατά της Ελλάδας, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με την προηγούμενη απόφαση.

Η απόφαση του 2025 και οι επιβληθείσες κυρώσεις

Το Δικαστήριο της ΕΕ αποφάνθηκε ότι η Ελλάδα παρέβη εκ νέου το ενωσιακό δίκαιο, καθώς δεν είχε εκτελέσει την απόφαση του 2014.

Ως συνέπεια, επέβαλε δύο μορφές κυρώσεων:

- Κατ' αποκοπήν ποσό (lump sum):

Η Ελλάδα καλείται να καταβάλει 5.500.000 ευρώ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ποινή για το παρελθόν διάστημα μη συμμόρφωσης.

- Ημερήσια χρηματική ποινή (penalty payment):

Από την ημέρα δημοσίευσης της απόφασης, η Χώρα θα πληρώνει 12.500 ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης, μέχρι να συμμορφωθεί πλήρως με την απόφαση του 2014.

Το Δικαστήριο τόνισε ότι οι ποινές αυτές είναι αναλογικές σε σχέση τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, αλλά και αποτρεπτικές, ώστε να ωθήσουν τη χώρα σε άμεση δράση.

Στην αιτιολόγησή του, το ΔΕΕ επεσήμανε πως:

- Η Ελλάδα έχει μακρύ ιστορικό μη συμμόρφωσης στις υποθέσεις που αφορούν τη διαχείριση αποβλήτων.
- Η παράβαση αφορά ευαίσθητη περιβαλλοντική περιοχή και ενέχει σοβαρό κίνδυνο για την υγεία και τη βιοποικιλότητα.
- Η καθυστέρηση υπερβαίνει τη δεκαετία, γεγονός που καταδεικνύει διαρθρωτικά προβλήματα στη διοίκηση και στην εφαρμογή του περιβαλλοντικού δικαίου.
- Οι κυρώσεις λαμβάνουν υπόψη και την οικονομική δυνατότητα του κράτους, προκειμένου να είναι αποτελεσματικές, αλλά και δίκαιες.
- Το Δικαστήριο τονίζει τη σοβαρότητα της παράβασης, επισημαίνοντας τον κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον, αλλά και τη συνεχή αδράνεια της χώρας.

Συμπεράσματα

Η νέα καταδίκη της Ελλάδας από το Δικαστήριο της ΕΕ αποτυπώνει με σαφήνεια ότι οι περιβαλλοντικές υποχρεώσεις των κρατών μελών δεν είναι διαπραγματεύσιμες.

Η χώρα, παρά τις επανειλημμένες προειδοποιήσεις και την πάροδο δεκαπενταετίας, δεν κατάφερε να επιλύσει ένα πρόβλημα τοπικής κλίμακας που όμως έχει ευρωπαϊκές διαστάσεις.

Η απόφαση λειτουργεί ως κώδων ευθύνης για την ελληνική πολιτεία να προχωρήσει επιτέλους στην πλήρη αποκατάσταση του χώρου, αλλά και στη συστηματική αναμόρφωση της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων.

Νέλλη Παλαιολόγου

Νομικός για το Περιβάλλον - Μέλος ΔΣ WWF Ελλάς

[1]

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=305031&pageIndex=0&doclang=el&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3602645>.

[2] 7.7.2025 SWD(2025) 311 final.

[3]

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=155119&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=375753>.

[4] Οδηγία 2008/98/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΪ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 19ης Νοεμβρίου 2008 για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών ΕΕ L 312/3 της 22.11.2008.

[5] Οδηγία 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων ΕΕ L 182 της 16.7.1999.

[6] Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992 περί της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας ΕΕ L 206.

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>
